

# STEMMEN UIT ONZE KERKEN

Aan den Hoofdredacteur van „De Reformatie”.  
Zeer geachte Redacteur!

Verzoeken beleeft plaatsing van onderstaande. Bij voorbaat veel dank!

Toen Mei 1946 het eerste jaarboekje van de Geref. Kerken (onderh. art. 31) verscheen waren de daarin gegeven cijfers wat betreft de ledenaantallen voor de meeste gemeenten al niet meer bij, daar het verzamelen van die gegevens geruimen tijd had geduurd. Al van Nov. 1945 af was men daaraan bezig zoodat men zich over dat niet bij zijn niet al te zeer behoeft te verwonderen.

Nadien verscheen een aanvulling op het Jaarboekje maar ook dit gaf geen geheel juist cijfermateriaal en de daarin genoemde nieuwe vrijmakingen hadden op zoo verschillende data plaats dat dit ook niet mogelijk was.

Om nu toch goede cijfers te krijgen besloot ondergeteekende tot het nemen van een moment-opname van den stand van het zielental van onze kerken per 1 Jan. 1947. Voor de uitvoering van dit besluit had hij natuurlijk medewerking noodig en daarom zond hij in de laatste week van Dec. 1946 naar een adres in elke classis (volgens indeeling gegeven in het jaarboekje om goede vergelijkingen te kunnen maken) een vriendelijk verzoek om de noodige inlichtingen te mogen ontvangen. Tot zijn blijdschap mag hij heden al zeker zijn (heden = 9 Januari) van de ontvangst van inlichtingen uit 9 classes en kan hij reeds onderstaande gegevens publiceren. Bij de hem gezonden cijfers komen vrij veel schattingen voor. Mochten er aanmerkelijke verschillen zijn met het werkelijk aantal zielen dat een bepaalde gemeente telt zoo verzoekt hij de betrokken gemeente hem dit te berichten. Deze verbeteringen zal hij dan ook doorgeven. Bij onderstaande lijstjes zij opgemerkt dat de tusschen haakjes geplaatste cijfers de oude opgaven van het jaarboekje zijn. Wanneer alle gegevens binnen zijn hoopt ondergeteekende nog een kort overzichtje te geven, vergezeld van enkele opmerkingen.

U, redacteur nogmaals dankend voor de verleende plaatsing, teekent met hoogachting,

Uw dw. br.

R. BAKKER.

Adres: R. Bakker, A 176, Heemse, post: Hardenberg. (Ov.).

## CLASSIS SCHIEDAM:

|                     |             |               |
|---------------------|-------------|---------------|
| Maassluis .....     | 138         | ( 119 )       |
| Overschie .....     | 95          | ( 92 )        |
| Pernis .....        | 137         | ( 91 )        |
| Rosendijk .....     | 101         | ( 93 )        |
| Schiedam .....      | 1115        | (1051)        |
| Vlaardingen .....   | 590         | ( 460 )       |
| <b>Totaal</b> ..... | <b>2176</b> | <b>(1906)</b> |

Groei 270 of ruim 14 %.

## CL. NOORD BRABANT—LIMBURG.

|                     |             |               |
|---------------------|-------------|---------------|
| Breda .....         | 150         | ( 155 )       |
| Eindhoven .....     | 220         | ( 128 )       |
| Den Bosch .....     | 220         | ( 200 )       |
| Maastricht .....    | 140         | ( 138 )       |
| Treebeek .....      | 150         | ( 149 )       |
| Waardhuizen .....   | 250         | ( 232 )       |
| Zevenbergen .....   | 155         | ( 147 )       |
| <b>Totaal</b> ..... | <b>1285</b> | <b>(1149)</b> |

Groei 136 of bijna 12 %.

## CLASSIS HARDENBERG:

|                        |             |               |
|------------------------|-------------|---------------|
| Bergentheim .....      | 1030        | (1026)        |
| Bruchterveld .....     | 270         | ( 276 )       |
| Daarveerveen .....     | 450         | ( 432 )       |
| Hardenberg .....       | 250         | ( 238 )       |
| Heemse .....           | 810         | ( 750 )       |
| Lutten + De Krim ..... | 146         | ( 65 )        |
| <b>Totaal</b> .....    | <b>2956</b> | <b>(2787)</b> |

Groei 169 of 6 %.

## Nieuwe vrijmakingen:

|                   |     |
|-------------------|-----|
| Marienberg .....  | 524 |
| Gramsbergen ..... | 71  |
| Vroomshoop .....  | 64  |
| Den Ham .....     | 168 |

**Totaal 827**

Totale groei in de classis Hardenberg dus 996 of 37 %.

## CLASSIS GELDERLAND:

|                  |      |         |
|------------------|------|---------|
| Apeldoorn .....  | 350  | ( 294 ) |
| Doesburg .....   | 15   | ( 15 )  |
| Eibergen .....   | 40   | ( 38 )  |
| Ermelo .....     | 220  | ( 126 ) |
| Gameren .....    | 250  | ( 247 ) |
| Hattum .....     | 1080 | (1061)  |
| Neede .....      | 180  | ( 177 ) |
| Oosterbeek ..... | 54   | ( 25 )  |
| Velp .....       | 45   | ( 48 )  |

|                     |             |               |
|---------------------|-------------|---------------|
| Wapenveld .....     | 550         | ( 550 )       |
| Wezep .....         | 970         | ( 970 )       |
| <b>Totaal</b> ..... | <b>3754</b> | <b>(3551)</b> |

Groei 203 of bijna 6 %

## Nieuwe vrijmakingen:

|                   |     |
|-------------------|-----|
| Arnhem .....      | 130 |
| Aalten .....      | 30  |
| Nunspeet .....    | 31  |
| Nijmegen .....    | 45  |
| Tiel .....        | 30  |
| Wolfheze .....    | 64  |
| Zaltbommel .....  | 25  |
| Zutphen .....     | 45  |
| Voorthuizen ..... | 140 |
| Winterswijk ..... | 15  |

**Totaal 555**

Totale groei in de classis dus 758 of ruim 21 %.

## CLASSIS AMSTERDAM—HAARLEM:

|                         |     |         |
|-------------------------|-----|---------|
| Amsterdam Centrum ..... | 600 | ( 461 ) |
| Amsterdam Zuid .....    | 325 | ( 210 ) |
| Buissum .....           | 111 | ( ? )   |
| Haarlem .....           | 375 | ( 267 ) |
| Haarlem Oostz. ....     | 350 | ( 370 ) |
| Heemstede .....         | 117 | ( 79 )  |
| Nieuwend. A'dam-N. .... | 115 | ( 122 ) |
| Nieuwer Amstel .....    | 135 | ( 124 ) |
| IJmuiden .....          | 140 | ( 87 )  |

**Totaal 2268 (1720)**

Groei 548 of bijna 32 %.

## Nieuwe vrijmakingen:

|                 |    |
|-----------------|----|
| Aalsmeer .....  | 15 |
| Halfweg .....   | 25 |
| Hoofddorp ..... | 38 |
| Sanpoort .....  | 80 |

**Totaal 158**

Totale groei in de classis dus 706 of ruim 41 %.

(Naschrift: In 5 gevallen (14 pct, 12 pct, 37 pct, 21 pct, 41 pct) een gemiddelde van 25 pct, of, in 8 gevallen (14 pct, 12 pct, 6 pct, 37 pct, 6 pct, 21 pct, 32 pct, 41 pct) een gemiddelde van 21 pct vooruitgang. Het zal niet overal zoo zijn, maar het stemt tot innigen dank. Leg daarnaast eens de cijfers van Scheiding en Doleantie! — Redactie).

## VERZOEK OM HULP.

Men schrijft ons uit Zwartsluis:  
Enkele weken geleden hebben wij opgericht een gecombineerde Jeugdvereniging, die den naam draagt „Onderzoek de Schriften”. Wij maken studie van Gods Woord, onze belijdenis en Vaderlandsche geschiedenis. Nu zitten wij echter met een groote moeilijkheid. Onze vereniging is klein. De leden zijn niet in staat om hooge contributie op te brengen. Onze gemeente, die niet groot is, heeft reeds zooveel lasten te dragen, dat zij geen groote giften en contributies kan geven.  
Wij zouden toch zoo gaarne in het bezit komen van de noodige bronnen voor die drie vakken. Willen andere verenigingen die in gelukkiger omstandigheden verkeren dan wij, hun boekenkasten eens nakijken of zij niet wat voor ons over hebben? Of misschien zijn er particulieren die wel iets missen kunnen. Wij hebben nog niets. Eventuele vrachtkosten kunnen wel vergoed worden. Wie spoedig helpt, helpt dubbel. Onze vereniging zal zeer dankbaar zijn voor de geboden hulp. Het adres voor zendingen is: Meij. W. Kroeze, Secr. Geref. Jeugdvereniging „Onderzoek de Schriften”, Kerkstraat 107, Zwartsluis.

(Bij wijze van uitzondering — want we kunnen niet veel van zulke aanvragen opnemen en willen toch allen gelijk behandelen — geven we hieraan een plaats; we kunnen evenwel niet beloven, hiermee voort te gaan, hoe gaarne we ook elkaar willen helpen. Redactie).

## BOEKBESPREKING

Rudolf van Reest, Een Bloedgetuige der Kerk (Leven en Sterven van Ds Joh. Kapteyn), onder medewerking van Prof. Dr K. Schilder.  
Groningen, Erven A. de Jager, 1946.

Rudolf van Reest heeft reeds vele publicaties op zijn naam staan; en hier hebben we een van de beste. Ds Joh. Kapteyn, een man, in wien de theologische winst der laatste jaren vleesch en bloed geworden was, en die door zijn geloof, werkzaam in de liefde, er voor bewaard werd, in de oorlogsjaren verraad te plegen aan de zaak van zijn Koning, heeft zijn gang naar Groningen, waar de S.S. verraders in de kerk had als luisterposten, moeten bekoopen met den dood, den dood van Dachau. Hij heeft het zien aankomen, maar zich het woord der waarheid, toen eerlijk spreken van hem gevórdert werd, niet verloochend. En van

zijn levensgang en -werk vertelt nu Rudolf van Reest rustig, zonder in persoonsverheerlijking te vallen.

Aan onze lezers willen wij den raad geven, zich dit werkje aan te schaffen. Niet alleen, omdat het bijbelsch voorschrift is, te gedenken aan wie ons voorgedaan zijn. Maar ook, omdat het boven elken twijfel verheven is, dat Ds Kapteyn goed gereformeerd, en eerlijk was; en dat hij dus als een der eersten zich zou hebben geschaard onder degenen, die in 1944 trouw bleven en verraad verraad noemden. Hij was de man, die waard was, de pastorie van Dr M. B. van 't Veer te betrekken.

Ook om zijn theologischen arbeid is Ds Kapteyn belangrijk geweest. Zelf heb ik in Rudolf van Reest's werkje een kleine bijdrage geleverd, waarin van zijn theologischen denkinhoud een overzicht gegeven wordt aan de hand van zijn publicaties hoofdzakelijk. Het heeft me onder het schrijven daarvan getroffen, hoe snel deze geest zich heeft ontwikkeld, en hoe vlug zijn pen, eenmaal ter hand genomen, zich heeft weten bij te slijpen. Was hij voor ons gespaard gebleven, dan zou zijn auteursarbeid snel de geesten veroverd hebben.

We hebben hem moeten missen; God heeft ons werk in de vuurproef gebracht, door ons, net in den kritieken tijd, eenige mannen te ontnemen, op wie staat te maken geweest zou zijn. Het is smartelijk, te zien, hoe anderen hun werk afbreken, en in een snel tempo het terrein prijsgeven aan anderen, die niet weten wat gereformeerd is, al voeren ze dien naam. Laat ons dan des te dankbaarder geschriften als het onderhavige lezen; men proeft er meteen den geest uit, die in de vrijmaking het woord genomen en de overhand behouden heeft.

Want dat de zedelijke overwinning bij de vrijmaking is, dat heeft ieder gezien, die de oneerlijke manipulaties van de tegenstanders ook ná 1944 heeft opgemerkt.

K. S.

„Elke Dag”, Bijbelsch Dagboek. Uitgave van Jan Haan, Groningen, 1946.

We ontvingen een exemplaar van dit bijbelsch dagboek.

Het is verschenen onder redactie van Ds G. Toornvliet.

Men moet al bijzondere sympathieën voor hem koesteren of antipathieën overwinnen, om, onverschillig voor welk doel ook, een zij het ook nog zoo weinig betekenende algemeene leiding van dezen man te aanvaarden; dezen man, die naar onze meening, een der ergste systemen van misleiding op zijn naam heeft staan. Felt is, dat onder zijn redactie zich voor dit doel gesteld hebben de predikanten A. K. Straatsma, J. Louw, C. M. Luteyn, H. Volten, H. A. Wiersinga, J. Overduin, B. A. Bos, K. G. van Smeden, H. G. Groenewoud, H. Vogel, H. Veldkamp, J. C. Terlouw en G. Toornvliet.

Er zijn hier enkele namen, die ons vertrouwd zijn. Andere, die het tegendeel er van zijn.

Wat van deze coöperatie geworden is?

Een beetje ijzer. En voorts erg veel leem.

De fabrikanten van het leem onthalen ons op ergelijke specimina van die veldwinnende speelschheid, die met begrippen jongleert, en dusdoende om de heete pap van de oude evangelische waarheid — ergernis en dwaasheid voor het vleesch — heen blijft dansen. Eenige staaltjes: Abraham woonde nog niet in een stad, doch in tenten. Conclusie: wij kunnen hier slechts kampeeren. Spanning tusschen ons horizontale en ons vertikale leven; bij de stad („de” cultuur, hm, hm) wonen, niet in de stad. O wee, daar gaat Jeruzalem, die stad des grooten Konings (Volten). Mozes' lichaam een twistappel tusschen Michaël en den duivel. Waarom? Wel, het had nog een taak; het moest op „Thabor” komen, en moet dus op de een of andere manier voor vertering zijn behoed (Volten). Het graf van Lazarus en van de dooden, opgestaan op Goeden Vrijdag, zal dus ook wel niet „geriekt” hebben? En Samuël (Endor)?

We citeren niet meer. Het boek, zooals het daar ligt, kunnen we niet aanbevelen. Ook niet om de goede dagstukjes, die er in verdwaald zijn.

K. S.

## GRONINGER BRIEVEN

Amice frater.

Nieuwjaarsdag zette ik tegen den avond de radio eens aan en bemerkte, dat ik was aangesloten met de Domkerk te Utrecht, de groote samenkomst voor de actie: jeugd voor Christus.

Ds Barkey Wolf was net aan het woord, met een toespraakje van vijf minuten, dat zin voor zin werd vertaald in het Engelsch. Het geval deed mij denken aan Farao's droom, met dit verschil, dat hier de eene magere koe de andere veralond en even mager bleef.

Het was daar een uitwisseling van groeten van dezen kant van den oceaan naar den anderen. Een uitwisseling van gezang en woord. Hoe wonderlijk is toch die radio.

Men zou haast kunnen denken aan een competitie: